

Vervolgbijsenkomst toekomst basisonderwijs Trynwâlden

Status: Impressie van de bijeenkomst over het basisonderwijs in de Trynwâlden
Locatie: Stania State, Oentsjerk
Datum: Dinsdag 15 april 2025

Inleiding

Op dinsdag 15 april vond de vervolgbijeenkomst “Toekomst basisonderwijs Trynwâlden” plaats in Stania State in Oentsjerk. Bij de bijeenkomst waren vertegenwoordigers aanwezig van de vier dorpsbelangen in de Trynwâlden, de verschillende MR-en van de huidige scholen (zowel ouder- als personeelsgeleding), de kinderopvangcentra, de schooldirecteuren en de bestuurders van de beide koepels en de gemeente. Tijdens de bijeenkomst is actief van gedachten gewisseld over de mogelijke vervolgstappen en werkwijze richting een langdurige en duurzame oplossing voor het toekomstig basisonderwijs in de Trynwâlden.

Aanleiding en terugblik

Op dit moment zijn er zes basisscholen in de Trynwâlden. Vier van Adenium en twee van Oarsprong. Beide scholenkoepels zijn verantwoordelijk voor het aanbieden van kwalitatief goed basisonderwijs en de gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting (het vastgoed). De huidige stand van zaken is:

- De zes schoolgebouwen in de Trynwâlden zijn aan vervanging toe en voldoen niet meer aan de huidige eisen op het gebied van onderwijshuisvesting. Het is voor de gemeente niet langer realistisch en haalbaar om te investeren in de bouw van zes nieuwe schoolgebouwen met deze omvang;
- Het huidige (landelijke) tekort aan leerkrachten, gecombineerd met teruglopende leerlingaantallen in de regio, maakt het overeind houden van de scholen in hun huidige vorm steeds lastiger (personeelsbezetting en financieel) waardoor de kwaliteit van onderwijs in het geding komt.

Er moet worden gezocht naar een passende oplossing, waarbij voorop staat dat het aanbieden van kwalitatief goed basisonderwijs in de Trynwâlden uitgangspunt is en blijft.

De verantwoordelijke bestuurders van de beide scholenkoepels en de gemeente zijn hier vorig jaar zelf mee aan de slag gegaan. Hierbij leek een oplossing met één groot gebouw en twee voordeuren (openbaar en christelijk) het meest haalbaar. Deze oplossingsrichting kon echter niet op draagvlak uit de omgeving rekenen. Na een bijeenkomst hierover tussen de bestuurders en de omgeving, in september van 2024, is na intern beraad besloten om die denkrichting los te laten.

In gesprekken die op dit besluit volgden (met de verschillende MR-en, de schoolteams, de achterbannen van de beide scholenkoepels en de dorpsbelangen) kwam naar voren dat duidelijk is dat de huidige situatie niet langer houdbaar is en dat moet worden gezocht naar een passende oplossing. Het samenvoegen van (meerdere) maatschappelijk functies én basisonderwijs in (twee) nieuwe multifunctionele gebouwen, wordt daarbij gezien als meer passend en haalbaar.

Nieuwe uitgangspunten basis voor vervolg

Op basis van de uitkomsten van de bijeenkomst van vorig jaar en de gevoerde gesprekken met de omgeving en achterbannen, hebben de bestuurders begin dit jaar geconcludeerd dat er genoeg ruimte is om de mogelijkheden voor een dergelijke uitwerking, samen met de omgeving concreter te maken. Er zijn wel een aantal kaders en uitgangspunten:

- Inzet is gebaseerd op het realiseren van nieuwbouw met een multifunctioneel karakter;
- De nieuwe situatie draagt bij aan een rijke onderwijsomgeving voor het kind;
- Samenwerking met maatschappelijke partners, waarbij het vertrekpunt in ieder geval gericht is op drie O's (Onderwijs, Opvang en Ondersteuning);
- De gemeente gaat over de locatiekeuze en huisvesting;
- De scholenkoepels gaan over de onderwijskwaliteit en hebben regie op de samenwerkingspartners in relatie tot de drie O's;
- De MR-en van de scholenkoepels hebben adviesrecht;
- De omgeving wordt actief betrokken en benut (we doen het samen);
- Behoud van de huidige scholen is in ieder geval tot de nieuwe situatie uitgangspunt, mits de kwaliteit en continuïteit van het onderwijs geborgd blijft.

Met elkaar in gesprek

Na de aanleiding, terugblik en uitgangspunten volgt een gesprek tussen de deelnemers en bestuurders. Eerste punt dat daarin aandacht krijgt is de toekomst van het maatschappelijk vastgoed in de Trynwâlden (waar onderwijs ook deel van is). Dorpsbelang Gytsjerk heeft onlangs het initiatief genomen om hier mee aan de slag te gaan en momenteel worden er een werkgroep en een klankbordgroep vanuit de omgeving ingericht. Duidelijk is dat de meeste maatschappelijke gebouwen in de Trynwâlden afgeschreven zijn. Ze voldoen niet meer aan de huidige tijd en er is behoefte aan vernieuwing. Dat draagt ook in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid van de Trynwâlden als geheel. Het doel van dit initiatief is om samen na te denken over de invulling van het toekomstig maatschappelijk vastgoed in de Trynwâlden in het algemeen en Oentsjerk in het bijzonder. De gedachte daarbij is het ontwikkelen van een accommodatie (MFC) waar de Trynwâlden de komende 40 tot 50 jaar mee vooruit kan en waarin het onderwijs en de opvang ook actief in worden meegenomen. Voor het proces dat de gemeente en de scholenkoepels nu ingaan is het goed hier rekening mee te houden en biedt mogelijkheden om gezamenlijk op te trekken.

Voor de scholenkoepels is het verder van belang om samen de tijd en ruimte te nemen om een verdergaande samenwerking te verkennen. De komende periode wordt gebruikt om uit te zoeken hoe gezamenlijk kan worden gewerkt aan een onderwijsconcept met ruimte voor elkaars identiteit en vorm van onderwijs. De bouw van twee nieuwe locaties in de vorm van MFC's wordt daarbij als uitgangspunt gezien, om op die manier alle dorpen in de Trynwâlden blijvend te bedienen met kwalitatief goed basisonderwijs binnen gepaste afstand. Ander punt is dat er per dorp in de Trynwâlden verschillen zitten in de manier waarop er over de veranderende situatie op het gebied van basisonderwijs wordt gedacht. Zo is het ene dorp al bezig met het nadenken over een nieuwe situatie met bijvoorbeeld een MFC, terwijl het andere dorp nog zo lang mogelijk wil vasthouden aan de huidige situatie. Tijdens het gesprek wordt duidelijk dat dit elkaar niet hoeft te bijten, zolang iedereen goed blijft aangehaakt in het verdere proces. Uitgangspunt is om aan de slag te gaan daar waar de energie zit. Dit draagt bij aan het verder brengen van het proces en het maken van stappen, zonder dat het te snel gaat.

Adviezen

Vervolgens is door de deelnemers uitgebreid nagedacht over het te volgen proces rondom de ontwikkeling van het nieuwe onderwijsaanbod en de bijbehorende voorzieningen. In een actieve sessie zijn de deelnemers in groepen uiteen gegaan om hun input en adviezen te geven gestructureerd naar vier hoofdthema's: Onderwijs, Huisvesting, Proces en Kalender. Uit de ingevulde praatplaten blijkt dat er veel overeenstemming is in de manier waarop mensen kijken naar deze vraagstukken.

Onderwijs

Een uitgangspunt dat door alle deelnemers wordt benadrukt, is het belang van kwalitatief goed onderwijs en het centraal stellen van de ontwikkeling van het opgroeiende kind. Er moet daarbij ruimte blijven voor keuze in onderwijsvorm. Tegelijkertijd wordt het als wenselijk gezien om binnen de samenwerking tussen nieuwe scholen te streven naar uniformiteit. Dit bevordert de uitwisselbaarheid van personeel en onderwijsmateriaal.

Het ontwikkelen van een gezamenlijke visie op onderwijs is essentieel, evenals het behouden van de huidige identiteiten (openbaar en christelijk) in de nieuwe situatie. Een rijk onderwijsklimaat en een gedeeld begrippenkader zijn noodzakelijk en dragen bij aan een sterke gezamenlijke basis, bijvoorbeeld over wat onderwijskwaliteit inhoudt.

Huisvesting

De toekomst vraagt om moderne, eigentijdse gebouwen met een multifunctioneel karakter. Het combineren van onderwijs met maatschappelijke functies zoals kinderopvang, zorg en sport wordt gezien als een grote meerwaarde. Bij de verdeling van functies over meerdere nieuwbouwlocaties is het belangrijk om logisch te werk te gaan en rekening te houden met bestaande voorzieningen. Zo kan bijvoorbeeld een bibliotheek worden ondergebracht op een locatie waar deze functie al aanwezig of gewenst is.

Daarnaast is er de wens om beide toekomstige gebouwen passend in de omgeving te houden in zowel grootte als leerlingenaantallen (geen massascholen).

Proces

Het proces moet gericht zijn op samenwerking, transparantie en fasering. Je kunt niet overal tegelijk aan de slag. Begin daar waar de energie zit en sluit aan op de mogelijkheden. Er is brede steun voor het idee om te beginnen in een dorp waar al draagvlak aanwezig is – bijvoorbeeld Gytsjerk – en dit als voorbeeldproject te gebruiken voor de rest van het traject. Het is belangrijk dat iedereen – van medezeggenschapsraden tot externe partners – goed wordt meegenomen en geïnformeerd blijft. Korte lijnen en duidelijke communicatie worden hierbij als belangrijke randvoorwaarden gezien.

Om het proces uit te voeren wordt een compacte projectorganisatie met voldoende mandaat geadviseerd om slagvaardig keuzes te maken. Tegelijkertijd moet de besluitvorming op de juiste plek blijven en dienen de belangen van alle betrokkenen zorgvuldig te worden gewogen. Het goede gesprek voeren, elkaars perspectieven begrijpen en gezamenlijk toewerken naar oplossingen vormen de kern van dit proces.

Kalender

Voor een succesvolle uitvoering is een realistische en gefaseerde planning van groot belang. Het advies van de deelnemers is om te starten met de realisatie van een eerste gebouw in Gytsjerk, gevolgd door een tweede gebouw in Oentsjerk. De nadrukkelijke wens van deelnemers is dat de huidige scholen in de dorpen Aldtsjerk en Mûnein open blijven zolang dit haalbaar is en de kwaliteit van het onderwijs gewaarborgd blijft.

De planning moet gekoppeld worden aan duidelijke deadlines. De ambtelijke vertegenwoordiger van de gemeente geeft aan dat het concept Integraal Huisvestingsplan (IHP) in het derde kwartaal van 2025 wordt opgeleverd. De opbrengsten van dit proces kunnen daar in worden meegenomen, zodat er een helder kader ontstaat voor de verdere ontwikkeling en concretisering (ambities, tempo en budgetten) van het toekomstig basisonderwijs in de Trynwâlden. Dit verkleint het politieke risico en biedt houvast voor verdere besluitvorming.

Afspraken en vervolg

De bijeenkomst is ervaren als constructief. De opbrengsten per thema bieden een goede basis voor het inrichten van het vervolgtraject. Hiervoor is afgesproken dat er voor de zomer een projectorganisatie wordt ingericht voor het eerste concrete project én er rond het einde van het derde kwartaal van dit jaar helderheid is over de route die gelopen wordt (inclusief maatschappelijke partners die meedoen en de financieringsvraag).